

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:
Pe an 6 c. pe 1/2 an 3 cor.
Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.
Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.
Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Societatea de teatru român.

Mâne, Vineri, ziua sf. Mărie își ține „Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român” adunarea sa generală în orașul Sebeșul-săsesc. Ne este în proaspătă memorie însuflețita adunare gen. a »Asociațiunii« dela Baia-mare și entuziasmul, apoi căldura cu care bărbații noștri de acolo au știut să ridice însemnătatea zilei întru promovarea culturii poporului român, și eacă un nou prilej să dă fraților Sebeșeni și oaspeților ce se vor aduna aci, de a se manifesta pe lângă a doua societate culturală română.

Cu același dor și iubire de neam se vor grupa tot ce avem mai bun împrejurul thalei române, ducând cu un pas mai aproape destinele acestei societăți de realizarea ideii de odinioară, a vrednicului iei președinte.

Vom avea din nou prilej a auzi din graiul viu al cărmaciului iei cuvinte alese de îmbărbătare și înviațiuni practice, cari din ce în ce o să ne apropie de rezultatul dorit, de care mai mult ca ori și cine este pătruns. Din nou se va provoca la convingerile sale hotărâte prin glasul său tremurând însă plin de foc juvenil.

»Cuprins de-o negrăită fericire, ca cel ce și-a văzut visul cu ochii, cad în genuchi tremurând și înalț spre cer glasul meu slăbit: **Acum slobozește, Doamne, pe robul tău...**

Acestea le-a zis ilustrul bărbat, dl președinte, Iosif Vulcan, la adunarea generală din Seliște. Nouă nu ne rămâne de cât ai dori din inimă, să-și vază dorul împlinit, ideea lui încoronată și thalia română pusă în praxă.

O dorim aceasta, pentru-că convingerile lui desfăcute de atâtea ori în scris și cu glasul viu au pătruns deja în obștea română. Suntem convingși, că teatrul ocupă locul prim în toate ramurile poeziei, acolo se unesc împreună oratoria, muzica și pictura, nu este numai o ocupație foarte nobilă și folositoare, fără este în timpurile de față cea mai universală și mai influențatoare pe-trecere, pentru-că distrăgând deopotrivă îngerează asupra inimei și spiritului; ne învață cunoștință de oameni, ne adămoniază și apără de rele și promovează virtute.

Teatrul este cea mai bună școală practică a filosofiei vii și cunoștinții de om.

Tragem atențiunea st. adunări gen. la rezolvirea corespunzătoare a punctului 6 din programul zilei II. dela care va atrăna soarta acestei instituțiuni naționale-române.

Fie, ca conculul ce se va aduce, să fie bine chibzuit și practicabil, ear scopul să se ajungă!

Salutăm cu nespusă bucurie pe stegarii thalei române, pe toți aceia, cari ostenesc pe lângă trebile societății de teatru național român, ear fraților Sebeșeni le dorim succes îmbelșugat!

Adunarea societății pentru fond de teatru.

Convocare.

„Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român”, își va ține adunarea sa generală din acest an în orașul S.-Sebeș, în zilele de *Vineri și Sâmbătă în 15 (28) și 16 (29) Aug. 1903*. Invităm la aceasta adunare generală pe toți membrii fondatori, ordinari și aju-

tători ai societății, precum și pe toți binevoitorii ei și sprijinatorii culturii românești.

Programa:

I. Ziua primă.

Vineri în 15 (28) August 1903.

- 1) Președintele deschide adunarea generală la 10 ore a. m.
- 2) Alegerea a doi notari, pentru ședințele adunării.
- 3) Raportul general al comitetului societății asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă.
- 4) Alegerea unei comisii de 5 membrii, pentru cenzurarea raportului general al comitetului.
- 5) Raportul casierului despre starea casei și peste tot despre averea societății.
- 6) Alegerea unei comisii de 5 membri pentru cenzurarea raportului casierului.
- 7) Alegerea unei comisii de 5 membri, cari în înțelesul §-lui 5 din statutele societății va înscrie membrii fondatori, ordinari și ajutători pentru societate.

8) Planul de acțiune al societății, relativ la lucrările de executat în vederea pregătirii înființării teatrului român, elaborat de comitet, conform cu mandatul primit dela adunarea generală din anul trecut.

9) Alegerea unei comisii de 5 membri, cari să studieze planul de acțiune amintit la pct. 8.

10) Cetirea disertațiilor corespunzătoare scopului societății, sau de altă materie literară, ce se vor fi anunțat președintelui înainte de adunare.

11) Președintele ridică ședința

II. Ziua a doua.

Sâmbătă, în 16 (29) August 1903.

- 1) Președintele deschide ședința.
- 2) Cetirea protocolului ședinței precedente și verificarea lui.

3) Raportul comisiei pentru înscriserea membrilor noi.

4) Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului casierului și averii societății.

5) Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului.

6) Raportul comisiei exmise pentru cenzurarea planului de acțiune elaborat de comitet.

7) Alegerea casierului societății, în locul dlui N. P.-Petrescu, care s'a mutat din Brașov.

8) Determinarea locului, unde se va ține adunarea generală pentru anul 1904.

9) Alegerea unei comisii de 3 membri pentru verificarea protocolului din ședința II.

10) Președintele închide adunarea. Din ședința comitetului ținută în Sibiu la 1 (14) Iulie 1903.

I. Vulcan m. p., Dr. I. Bologa m. p.,
președinte. secretar.

Foc în Budapesta.

Luni seara, cu câteva minute înainte de 7 ore, Goldberger Henrik, șeful firmei »Párisi Áruház« a dat ordin să se aprindă lămpile electrice în localitățile bolșii, aflătoare în palatul cu patru caturi, alui Dr. Szenásy Sándor, strada Kerepes, Nr. 38 în vecinătatea Hotelului Orient.

Un impiegat a dat semn mașinistului, care a pus în acțiune mașina dinamo, proprie a casei, aducând-o în legătură cu curentul lămpilor din localitățile interne a bolșii. Așa a isprăvit acest lucru și numai decât s'a ivit o schinteie din curentul principal, care a aprins o bluză (măneacă) ce era acățată în galantar. Din aceasta schinteie, care s'a ivit din oare-care scădere mecanică, în câteva minute s'a aprins marfa din

FOIȘOARA

Condeele lui Mircea.

Mircea vodă, cel vestit, a plecat în miez de vară
Ca să vadă strălucirea cum trăiește în lungă țară;
El, s'oprea în sate, țiguri, sta pe toți, să-i cerceteze
Și prin pilde mari, frumoase, tot cerca să 'mbărbăteze
Pe săteni...

Și bani și arme le 'mpărțea la fie-care,
Dând porunci a fi gata pentru-a țerei apărare.
Într-o zi mergând aude săngăniul pe nicovale,
Grabnic s'fietnicii trimis-a ca să vadă ce-i în vale
La primar.

Să 'ntrebe cine are astă cutexare
Să lucreze când se cântă leturghia în altare?..

S'au întors ai țerei s'fietnici, minunați de ce văzuse,
Vodă însă pe cuvinte pe nici unul nu crezuse
Și purtat de murg se duse însuși el cu ochi să vadă,
Apoi minunata pildă ascultând-o să o creadă.

— Cum lucrați voi aici, voi astăzi?

Ce păgâni!.. Ce cutexare!..

Să lucrați chiar când se zice »Tatăl nostru« la altare?
— Noi?... Lucrăm, da, da, conde cum te uși și veni prea bine.
— Cum?... Conde sunt acestea, ce, vrei a glumi cu mine?
— Nu glumim, Ori nu s' scrie la vrăjmași cu-așa condee?
S'apoi Mircea poruncii-a că-i voinic el nu-i femeie?
Cartea care-o scrie dînsul e la part foarte nteleasă
Și dușmanilor o mândă chiar ca ploaia cea mai deasă;
Iată pentru ce și astăzi din oșel călim aceste...
Poți să mergi în bună pace chiar lui Vodă a-i da veste;
Suntem siguri că ne cruță că în zi de sărbătoare
Făurim săgeți și lănci de vrăjmași omoritoare...

Despre taina ce aflase în a sa călătorie.
Mircea, pentru 'ntâia oară, a scris plin de mândrie.

Smaru.

Teamă naivă.

»Tu vii de lângă ea, — așa e
Că mă iubește? Spune-mi drept;
Oh! tremur tot de nerăbdare
Și pare-că de-un veac te-aștept.

Nu te-ai uitat adinc în fața
Și n'ai văzut în ochi, în glas
O umbră din iubirea noastră?
Nimic, nimic nu i-a rămas?

Tot mândră-i ca odinioară
— O marmură'n vâpăi de-apus —
Și tot așa frumos se uită,
Când o privești pe ginduri dus?

Îi plac și-acuma flori și stele
Și versurile ce i-am scris?
Nu s'a schimbat nimic într'însa,
Trecutul nu-i apare 'n vis?

Dar te 'ntristezi... fi-ascunsi privirea
Ghîcesc... i-e sufletul pustiu.
O! fie-ți milă-atunci de mine
Și minte-mă, să nu mai știu!

Dandl.

Sărbătorile prea multe — strică săteanului și țerei.

Anul fiind compus din 365 sau 366 zile, împărțit în 12 luni și fie-care lună în 30 zile, muncitorul sătean nu muncește în cursul anului nici trei luni deplin. Și eată cum:

Sunt 52 Dumineci, 30 sărbători mari însemnate cu două cruci în calendar, 22 zile sărbători mai mici însemnate cu o cruce, pe cari toate le ține săteanul, nu lucrează.

Afară de aceste sărbători, mai ține săteanul alte 30 zile de sărbători închipuite sau tradiționale, cum se zice, adică: 9 Joi, 9 Marți după Paști, 9 Filipi, Iuda, Marine și Ropotinul.

Până aci se înseamnă 4 luni și 17 zile de sărbători. Dacă vom mai adăoga 30 zile pierdute de sătean cu dusul la moară pentru măcinat, și alte 30 cu dusul la tîrgul de săptămână, se fac 6 luni și 17 zile de nelucrare, ba și de risipă cu cheltueli făcute pe la tîrg.

Mai adăogînd forțat, încă 3 luni de eamnă, în cari muncitorul sătean vegetează, ne avînd o meserie ca săteanul din Austro-Ungaria, astfel abia rămân de muncă nici

trei luni în tot cursul anului; afară de zilele de intemperii, de boale etc. ce se ivesc mai ales în timpurile verei, când frigurile băntue cu furie d.n diferite cauze și fără ajutor...

Așa dar' muncitorul nostru nu se folosește de muncă într'un an, nici de trei luni deplin, din cauzele enumerate.

Ia să vedem și pagubele ce le sufere atât sătenii muncitori cât și agricultura în general. Cată să mă explic tot cu cifre căci ele sunt mai vorbitoare decât toate cuvîntările fie ele cât de meșteșugite:

Avem în frumoasa noastră Românie peste 2 milioane de muncitori săteni bărbați și femei; dacă aceștia muncesc o zi ei câștigă 2 milioane lei, socotit la un leu ziua de lucru de fie-care dar când aceștia muncesc 30 zile tot a un leu pe zi, atunci câștigă 60 milioane lei, cât ar câștiga deci când ar munci 90 de zile a un leu ziua??

Când 2 milioane de muncitori nu muncesc 90 zile și le perd fără nici un folos, paguba este foarte mare și se urcă la suma de 180 milioane, socotită ziua de lucru 1 leu numai pentru muncitorul cu mânil; dar când s'ar face socoteala și pentru muncitorii cu carul cu doi boi, plătită ziua cu lei 4, și celui cu patru boi lei 5, atunci se vede ce pagubă colosală are muncitorul sătean,

- II. Din fundațiunea „Ioan Daniel (Dănuț)”.
Un stipendiu de 600 cor.
- III. Din fundațiunea „Lazar Baldi”.
Două stipendii de câte 160 cor.
- IV. Din fundațiunea „Ioan Fekete-Negruț”.
Un stipendiu de 120 cor. Stipendiul acesta este destinat pentru studenți dela orice institut de învățământ din țară ori străinătate; în linia primă pentru consăngeni de ai fondatorului.
- V. Din fundațiunea Ioan Vancea numită „cassa archidieceșană”.
Un stipendiu de 200 cor., destinat pentru elevii școlilor de fete.
Patru stipendii de câte 120 cor., destinate pentru elevii preparandiali.
- VI. Din fundațiunea „Andrei Pop Liviu”.
Un stipendiu de 150 cor.
- Un stipendiu de 120 cor. Stipendiile acestea sunt destinate exclusiv pentru consăngeni de ai fondatorului; cari studiază la gimnas, școlile elementare dela orașe, la școlile reale, universitate, politehnică, agronomie, montanistică, silvicultură; le pot avea și fete.
- VII. Din fundațiunea „Alexandru Micu”.
Un stipendiu de 180 cor. urcat acum la 190 cor. Acest stipendiu este destinat pentru gimnaziști, elevi la școala comercială și elevi la școala superioară de fete.
- VIII. Din fundațiunea „Timoteu Cipariu”.
Un stipendiu de 200 cor., destinat pentru studenți la gimnaziul din Blaj.
- IX. Din fundațiunea „Br. David Urs”.
Două stipendii de câte 200 cor. Concurenții au să dovedească cu carte de botz, că sunt români gr.-cat. născuți în vre una din comunele arondate în comitatele: Făgăraș, Sibiu, Hunedoara; cu atestat medical că sunt deplin sănătoși, cu atestat de frecuență, că sunt școlari în I-a clasă a gimnaziului gr.-cat. din Blaj, ear fetele că frecventează la școala de fete din Blaj, că au purtare morală bună și fac progres în studii, și că sunt sau pot fi susceptivi în seminarul junimeii române gr.-cat., eară fetele în internatul de fete din Blaj.
- X. Din fundațiunea „Elie Vlăsău”.
Un stipendiu de 340 cor. Stipendiul în linia primă este destinat pentru consăngeni de ai fondatorului, cari vor studia la institutul de învățământ din patrie; îl pot folosi și fetele.
- XI. Fundațiunea „Alexandru Filip”.
Două stipendii de câte 200 cor. Stipendiile acestea sunt destinate pentru gimnaziști, elevi ai școlii comerciale, elevi ai școlii comerciale, elevi ai școlii militare. Consăngenii sunt preferiți.
- XII. Fundațiunea „Constantin Alutani”.
Trei stipendii de câte 120 cor. Două stipendii de câte 120 coroane Stipendiile acestea sunt destinate pentru gimnaziști, studenți la școlile reale, comerciale, universitare, politehnică, agronomie, preparandii etc. Consăngenii au preferință.
- XIII. Fundațiunea „Ioan Chirilă”.
Un stipendiu de 300 cor. Stipendiul este pentru consăngeni, cari frecventează ori ce școală.
- XIV. Fundațiunea „Parteniu Moldovan”.
Două stipendii de câte 80 cor. pentru studenți de la ori ce școală.
- XV. Fundațiunea „Simeon Romonțai”.
Un stipendiu de 630 cor. Stipendiul este destinat pentru studenți la universitate, la politehnică, la academia de pictură în Budapesta și Viena pe cum și la academia montanistică din Selmeș.
- Două stipendii de câte 126 cor. Stipendiile acestea sunt destinate pentru gimnaziști și studenți la școala comercială.
- Un stipendiu de 120 cor., pentru gimnaziști. Consăngenii fondatorului sunt preferiți „caeteris paribus”.
- XVI. Fundațiunea „Ioan Bob”.
Un stipendiu de 120 cor.
- XVII. Fundațiunea „Petru Maior”.
Un stipendiu de 120 cor.
- Blaj, din ședința Consistorială ținută în 15 August n. 1903.

NOUTĂȚI

Nasterea unui principe al României. Marți în 18 August st. n. la orele 10^{1/2} a m. principesa Maria a Romeniei a dat naștere în Sinaia unui copil de sex masculin. Principele Ferdinand a telegrafat imediat regelui Carol la Gastein fericitul eveniment.

Di T. V. Păcățian, autorul „Cărții de aur” a fost provocat prin ordin ministerial să-și înceapă la 10 Septembrie a. c. în temnița de stat din Seghedin pedeapsa de 6 luni ce i-s-a dictat pentru „Cartea de aur” Vol I. — Drept remunerare pentru ostenelele și cheltuelile ce le-a avut.

Sanatorul dela Geoagiul-de-jos. Sanatorul pentru bolnavii de plămâni, ce se intenționează a se clădi în pădurea Geoagiului spre vest, este scutit de vânturile vestice și va fi încunjurat de păduri frumoase de stejar, aproape de scările Geoagiului. Clădirea se va începe în primăvara anului viitor și va costa câtră un milion de coroane. Comisia a fost condusă de Dr. Axmann Béla, comis. guvernial.

Avansări în armată. La academia militară au absolvat și au fost avansat la gradul de sub locotenenți în armata comună următorii români: Alexandru Lupean, Odișeu Teban, Gustav Humiță și Ioan Gogoltan, toți absolvenți ai academiei din Wiener-Neustadt, și Petru Ionescu absolvent al Ludovicului din Budapesta.

La școala de cadeți din Sibiu au fost numiți cadeți-locoțiitori de oficeri: Ovidiu Sorescu, George Ciat, Ioan Sêrbu și Lucian Ionescu.

O faptă nobilă. Pentru masa studenților dela gimnaziul nostru rom. gr.-or. din Brad a binevoit a contribui M. On. Domn Iuliu Körmeny, medic în Brad cu suma de 10 cor. pentru care faptă i-se exprimă pe această cale călduroasă mulțumită.

Direcțiunea gimnaziului rom. gr.-or. Brad, la 7 August 1903.

George Părău.

Societatea economică a comitatului Hunedoara. La 13—22 Septembrie a. c. se va face expoziție economică în Deva, cu care prilej se vor împărți și premii.

Se pun la dispoziția publicului următoarele coli de insinuare: Grupa I. pentru vite de prăsilă, tauri, vaci, juninci; cai, iepe, mânzi și oi.

Grupa II. Poame proaspete și uscate; legumi, vinuri și spirtuoase, scule de grădinar și mașini. Grupa III. Tot soiul de cereale și produse, mașini economice.

Producțiuni teatrale musicale aranjază „Reuniunea rom. de lectură din Bocșa-română” cu concursul reuniunii de cântări „Armonia” din Bocșa-montană Sâmbătă în 16/29 August 1903 în localul reuniunii. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: locul I. cor. 2 fil. 40. locul II. cor. 2, locul III. cor. 1 fil. 60, locul de stat cor. 1 fil. 20. Venitul curat este destinat în favorul reuniunii. Suprasolvirile marinimoase se vor primi cu mulțumită și se vor cuita publice.

PROGRAM:

1. „Niță Panjen”, monolog de Coriolan Bredicean, predat de dl Petru Vuc.
2. „Răsunetul Ardealului” de Ioan Vidu.
3. „Imn regal” de A. Musicescu.
4. „Din șezători” de Ioan Vidu.
5. „La rîul Vavilonului” de A. Musicescu.

Peatra din casă, comedie de V. Alexandri. Căminarul Gligorie Palciu, dl drd Petru Morariu; Comisul Nicu, fiul seu, dl Petru Vuc; Cocoana Zamfira, văduvă, dna Maria Marian; Marghiolița, fiica ei, D-șoara Mărioara Bojini; Leonil, vărul Marghioliței, dl Nicolae Popovici; Her Franț Birman, doctor, dl Nicolae Barbu; Mărioara, fată de casă, D-șoara Anastasia Jura; Un fecior, dl Petru Tina.

Școala pentru ziaristi se va înființa lângă universitatea din Columbia (America) spre care scop Pulitzer, editorul marelui ziar american „New-York-World” a dat 2 milioane de dolari.

Erată. În Nr. ultim al prețuitului D-Voastră ziar „Activitatea” între cei cari au suprasolvit la petrecerea din Hunedoara — la publicarea suprasolvirilor s'a strecurat o greșală, anume: „Ideal” (tipografia din loc) a suprasolvit nu 1 cor. ci 2 (două) coroane. Mulțumindu-vă pentru bunăvoință semnăm cu deosebită stimă:

Comitetul aranjator.

„CARTEA ROMÂNULUI”

Acesta va fi titlul *Călimdarului pe anul 1904* ce institutul tipografic „Victoria” (proprietar Ioan P. Lazar) din Șimleul-Silvaniei va eda în decursul lunei Septembrie a. c.

Aceasta întreprindere literară va fi un adevărat magazin de învățături pentru tot Românul. Pornind dela vatra noastră (Sălagiu) în anul prim vom da un scurt istoric al dezvoltării noastre naționale, bisericesti, culturale și economice din Sălagiu. Acest istoric va fi ilustrat cu portretele bărbaților nostri conducători și a instituțiilor de mare importanță din acest ținut.

Un grup de bărbați cu renume literar bine cunoscut, va da fel de fel de învățături folositoare pentru tot Românul, fie acela domn ori țeran.

În anul al doilea și cei următori vom continua cu îmbogățirea acestui material pus în ordinea cea mai perfectă astfel, că cei-ce vor aduna la un loc călimdarul nostru în timp de câțiva ani, vor avea o bibliotecă mult folositoare în toată privința.

Atragem deci atențiunea publicului nostru și în deosebi a dlor preoți și învățatori de pe acuma asupra călimdarului „Cartea Românilor”, care pe lângă aceea că va fi ajustat după cerințele cele mai perfecte a timpului modern, va fi totodată și foarte ieftin.

Convocare.

Convoc membrii reuniunii a doua de înmormântare la a **XVIII-a adunare generală ordinară**, ce se va ținea Duminică în **30 August 1903**, d. a. la 3 ore, în sala corporațiunii meseriașilor ori alt loc potrivit, designat de mine prin portărel.

Obiecte.

1. Deschiderea adunării generale pentru a statori observarea formalităților prescrise în §. 11 din statute și numărul celor de față.
2. Vorbire de deschidere și raportul general al directorului despre lucrarea și starea reuniunii în anul 1902, amăsurat §-lui 14 litera f., din statute.
3. Supravisuirea rațiocinului în fața a 2 bărbați de controlă designați și a adunării generale. Ceteira propunerii asupra rațiocinului revisuit deja din partea comitetului. Hotărîrea.
4. Raportul directorului asupra rețetelor provocări câtră restanțieri. Admonierea lor publică (§. 4) despre eventuala lor ștergere la cas de neplătire.
5. Grabnice treburi ale reuniunii. Propuneri ori interpelațiuni, înaintate cu cel puțin 3 zile înainte de adunarea generală dlui director.
6. Incheierea adunării generale.

Deva, din ședința comitetului administrativ, ținută la 16 August 1903.

Directorul:

August A. Nicoară m. p.

Sfaturi.

Omul, este regele tuturor viețuitoarelor, așa fiind, el nu trebuie să fie tiranul lor, ci cel mai bun prietin al lor.

*

Dumnezeu nu ne-a dat două inimi: una rea câtră animale și alta bună pentru oameni, ci una singură bună și pentru unele și pentru ceilalți.

ECONOMIE

Recolta cerealelor.

Legatul și uscatul cerealelor.

Cerealele de toamnă sunt de ordinar destul de mari și de lungi, pentru-ca se putem face din ele legături și se le legăm cu paiele lor proprii, pe când la cele de primăvară, de cele mai multe ori, vom fi siliți ca să le legăm cu legături făcute din alte materiale, paie de sêcară sau de grâu, nuiele de răchită, papură, teiu etc.

Mult vom fi ajutorați la legat dacă avem legăturile făcute deja de mai înainte, ca să nu mai pierdem timpul scump cu facerea lor. Ele se pot face cu o roată simplă sau cu mâna, pe timp de ploaie și eara când n'avem alt-ceva de lucru la economie. Un om poate face pe zi 800—1000 legături. Înainte de legat este bine, ca să stropim legăturile puțin cu apă, ca să se înmoaie și să nu se rupă. La seceratul cu mașina de legat, legatul se face cu sfoară sau cu sîrmă. Cu un chilogram de sfoară putem lega 420—450 snopi mijlocii, ear la un hectar ne trebuiește 3,5—4 chlgr. de sfoară.

La legat putem lega cu mâna sau mai bine cu ajutorul unui țeruş, numit predele, care se pune între îmbinarea legăturii și cu el putem strînge legătura și snopul cu mult mai tare decât ar face o cu mâinile, omul cel mai voinic.

Pentru legat se potrivesc atât bărbații cât și femeile, numai cât femeile nu dispun de destulă putere, ca să strîngă legătura, suficient; de aceea este bine, ca pe ele să le deprindem a lega cu predele. De altcum femeile, sunt cu mult mai iuți decât bărbații, și dacă s'au deprins cu legarea cu predele, pot să lege mai mult decât bărbații, și tot așa de strîns ca și ei. Cunoaștem unele regiuni și provincii întregi ale Germaniei, unde numai femeile se aplică la legatul snopilor de cereale.

Snopii nu trebuie făcuți nici prea mari și nici prea mici. Dacă sunt prea mari, ei nu se usucă ușor și sunt greu de ridicat la încărcat și descărcat, ear dacă sunt prea mici ei deși se usucă ușor, dar pierdem prea multă vreme cu ei. La cerealele de toamnă îi facem de 8—10 chlg., la cele de primăvară de 7—8 chlgr., ear la rapiță și leguminoase de 4—5 chlgr.

Pentru uscat bucatele se pun în mănunchi, brasde, cari se numesc și poroloage, ori se leagă în snopi și se pun clăi, jumătăți ori grămezi etc.

Bucatele se lasă totdeauna tinse, poroloage sau pe brasdă pentru o uscare repede a lor cu deosebire atunci când le-am secerat de timpuriu, crude sau în lapte, ori că au fost prea buruioase, și voim ca earba și buruiciana din ele să se usuce bine, sau că le tindem din nou după o ploae mare care le-a rêsbit în clăi și grămezi. Dacă ele s'au secerat în pîrgă sau la maturitate completă și sunt curate, adecă fără burueană, atunci ele se pot lega îndată în snopi, și se usucă destul și în jumătăți sau clăi. Inșe orzul și ovêșul cu trifoiu sau luțernă trebuie totdeauna tinse porlog, pentru a se usca cum se cade căci la din contră orzul sau ovêșul se usucă ear trifoiul rămâne verde și zămos și apoi se incinge în clăi și stoguri dela trifoiu. (Va urma).

Uscatul fructelor.

Prepararea prunelor uscate.

Să știe, că în România, fructele se opăresc sau, în Moldova, se usucă prin sistemul losniților. În alte părți ale țerei fructele (prunele) se usucă la soare și la vânt, cu simburii lor sau desimburate, și au destulă valoare în comerț.

Metoda cea mai bună însă de uscat fructele e aerul cald prin mijlocul unor aparate anume construite.

Astăzi românii prepară prunele uscate din varietățile de prune vâratice; se culeg prunele ajunse la maturitate, se opăresc într'un vas cu apă ferbinte și se întind apoi pe grății de nule expuse vântului și căldurii până ce se usucă și apoi se conservă pentru eamnă.

Pentru atumare se întrebunțează varietățile de prune tomnatică și în special, prunele vinete. (Prunele afumate se prepară pe losnițe. Pentru instalarea losniței se sapă un cuptor în mal ca acelea ce servesc la arderea pietrei de var și d'asupra groapei se pune un grătar de nule. În lipsă de mal sau ridicătură de pământ, se zidește un cuptor de cărămidă sau piatră, lăsându-se jos o ușă pe unde se face focul. În cuptor se face toc domol cu putrigaiuri, cu lemn de carpen sau alte lemne cari ard încet și se dea fum mult. Focul lucrează asupra prunelor în 2 feluri, pe de-o parte prin căldură evaporându-le apa, și pe de altă parte, prin fum care este agentul de conservare al mai tuturor substanțelor putrescibile. Prunele se amestecă cu grebla pe losniță pentru a se usca toate, ear nu numai stratul de desubt. După 24—36 ore parte din prune sunt gata, se aleg acelea și se pun de-o parte, lăsând numai pe acelea cari nu sunt bine uscate, cari și acestea se ridică treptat după ce se usucă și după ce s'au ridicat toate se umple din nou losnița. O losniță făcută odată durează mai mulți ani și muntenii noștri le acopere spre a nu se surpa și strica de umezeală. Din 100 kilogr. prune es ca 25 kilograme prune uscate (afumate). Pen-

tru a usca 4—500 kilograme prune se întrebunțează o căruță de lemne. Producătorii vând prunele afumate cu 15—20 lei suta de kilograme, ear speculanții le vând cu 30—40 lei suta de kilograme.

Guvernul nostru s'a preocupat în multe rânduri ca se dea un avânt industriei preparării prunelor uscate.

În anul 1889, August 11, ministrul agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor, ministru fiind răposatul Gr. Păucescu, a dispoșat trimiterea în Paris pentru a visita expozițiunea universală de acolo, a d lui George Kirovici spre a face un studiu mai cu deosebire asupra aparatelor pentru uscat fructe. Târziu, peste 10 ani, în 1899, cu ajutorul societății centrale agricole, dl G. Kirovici a publicat o lucrare despre uscaturile fructelor și construirea diferitelor feluri de aparate. În cărticica sa, dl G. Kirovici arată cum se usucă fructele în aparatele mecanice de sistemul seu. Dl Kirovici, după 10 ani de gândire, a fost însuflețit de sentimentul invențiunei, al născocirei, pe care îl au mulți români dela o samă de vreme, iubitori negreșit de progresul țării lor, și și-a luat curajul să dea publicității noul seu aparat de uscat prune și alte fructe.

Aparatul de uscat fructe al dlui Kirovici e construit din tablă de fier având 4, 6 și 10 secțiuni cu 2, 12 și 20 grătare, după cum e vorba de industrie mică sau de industrie mare

Din nenorocire, aparatul de uscat fructe, construit de dl G. Kirovici, tocmai că e construit din tablă de fier, prăjește sau pârlește fructele. Încercat de societatea centrală agricolă, acest aparat n'a dat rezultate bune; întrebunțarea aparatului n'a putut fi vulgarisată. Pe lângă că aparatul prăjește prunele, apoi, relativ, e și scump.

(Va urma.)

Avis.

Se face cunoscut, că la hotelul „Transilvania” din Orăștie (Szászváros) se află de vânzare din mână liberă 2 omnibuse acomodare.

HOTEL „TRANSILVANIA”

Cafenea cu două biliarde,
Restaurant, Berărie, Sală im-
santă de joc și teatru, 10 odăi de
pasageri, Pavilion de vară cu popicărie,
Grădină pompoasă, Curte spațioasă cu șoproane
pentru trăsuri din provincie și grajduri, Omnibus
modern și trăsuri pentru gară și provincie. — Aici se
găsesc cu prețuri avantajoase mâncări de casă, vinuri exce-
lente și bere Kronen-Dreher. — Mercuria și Sâmbăta
Concert. — Bucătăria dispune în fiecare Sâmbă-
tă de pescării alese și făcute la gust. —
Curățenie exemplară, pe lângă asigurarea
unui serviciu ireproșabil. Cu con-
ducerea am încredințat pe D-l
Alexandru MAUTNER,
specialist probat din
Brașov. (Brassó).

Roagă prețiosul sprigin

cu toată stima

Vasile N. Bidu

otelier.

Institut tipografic în Orăștie

Apa minerală „Dacia”

acăruia isvor se află pe hotarul comunei Buruene.

Comande mai mari, dela 25 sticle în sus, se fac la „Intreprinderea de apă minerală” în Deva, unde am instituit un reprezentant stabil al nostru, care este autorizat a primi comande și a efectui toate lucrările împreunate cu acest ram.

Am îngrijit, ca această apă distinsă și rătoritoare, care beută curată și cu vin ori cu sirup este tot asemenea de excelentă, să fie pusă la dispoziția onor. public și anume cu un preț foarte efin: O sticlă de 2 litri 16 bani, de 1 litru 12 bani, de 1/2 litru 9 bani dusă acasă.

Se poate cumpăra preste zi dela David Scharer, mare deposit de bere de-alui Dreher, Str. Cetății Nr. 11—13 în Orăștie. — Sticlele goale se aduc înapoi, cele perdute se plătesc: de 2 litri cu 30 bani, de 1 litru cu 20 b. și de jum. litru cu 16 b. bucata.

Dirrecțiunea institutului de credit și economii „Dacia”

societate pe acții în Orăștie—Szászváros.